

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์
 ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

Developing Public Participation in Zero Waste Management at
 Nonthonglang Subdistrict, Buayai District, Nakhonratchasima Province

พระมหานรินทร์ สุรปญโญ,(เอมพันธ์)

PhramahaNarin Surapinyo,(Emphan)

พระมหามรกด ธมมปาโล (พิรึกษา)

PhramahaMorakot Dhammapalo (Piraksa)

พระปลัดณรงค์เดช อธิมุตโต,(เดชาดิлок)

PhrapaladNarongdech Atimutto,(dechadilok)

สุรศักดิ์ พันธุ์สง่า

Surasak Punsanga

สมศักดิ์ บัวอ่อน

Somsak Buaon

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: narinpempa123@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 22 กรกฎาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 4 สิงหาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 11 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา 2. เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตามหลักอิทธิบาทธรรมตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา และ 3. เพื่อจัดทำคู่มือการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เป็น การวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 15 รูปหรือคน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ แบ่ง ออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล 2. การเสริมสร้างการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตามหลักอิทธิบาทธรรม 4 ประการ คือ 1) ด้านฉันทะ ความพอใจยินดีในการ

จัดการขยะ 2) ด้านวิริยะ มุ่งมั่นผลักดันพยายามในการจัดการขยะ 3) ด้านจิตตะ ตั้งมั่นติดตามในการจัดการขยะ และ 4) ด้านวิมังสา การพิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญในการจัดการขยะ 3. การจัดทำคู่มือการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ จากการลงพื้นที่ในการจัดกิจกรรม สามารถสร้างผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในระดับที่เป็นต้นแบบในการจัดการขยะ และได้ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนซึ่งเป็นที่ยอมรับและเคารพศรัทธาของประชาชน แล้วนำมาจัดทำเป็นคู่มือ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์เป็นสิ่งสำคัญในโลกยุคปัจจุบัน คือ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์

คำสำคัญ : การพัฒนา, การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดการขยะให้เป็นศูนย์

ADSTRACT

The objectives of the research were 1. to study the process of the public participation in zero waste managing at Nonthonglang Subdistrict, Buayai District, Nakhonratchasima Province, 2. to supplement the development of the public participation in zero waste managing according to the principles of Iddhibadadhamma at Nonthonglang Subdistrict, Buayai District, Nakhonratchasima Province, and 3, to make a handbook of the development of the public participation in zero waste managing at Nonthonglang Subdistrict, Buayai District, Nakhonratchasima Province. The research methodology was the combined method.

The research results found that: 1. The processes of the development of the public participation in zero waste managing were divided into four aspects as follows: 1) decision, 2) procession, 3) benefit, 4) following-up and evaluating. 2. The implementation of the development of the public participation in zero waste managing according to the principles of four Iddhipadas was as follows: 1) Chanda, the will or aspiration to manage the waste, 2) Viriya, the effort or exertion to manage the waste, 3) Citta, the thoughtfulness to follow up managing the waste, and 4) Vimamsa, the investigation or examination to manage the waste. 3. As for making handbooks of the public participating development for the zero waste management at Nonthonglang Subdistrict, Buayai District, Nakhonratchasima Province by field studying the activities, the local leaders and the people could be formed as models for managing the waste, being acceptable and respectable for people. Then handbooks of the public participating development in zero waste managing were made. It is seen that the public participating development in zero waste managing is important in the present world, the globalization.

Keywords: Developing, Public Participation, Zero Waste Management

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีความก้าวหน้าในเรื่องประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจึงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชากร ในขณะการผลิตเครื่องอุปโภค

บริโภคอาหาร ที่อยู่อาศัย จึงเป็นสาเหตุของปัญหาต้นเหตุให้เศษขยะสิ่งของเหลือใช้มีจำนวนปริมาณมากขึ้น จึงก่อให้เกิดปัญหาขยะเพิ่มขึ้น เป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่สำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและผลมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชน ซึ่งต้องมีการจัดการและแก้ไขชุมชนที่มีขยะรกรุงรังอยู่ภายในบ้าน บริเวณบ้าน นอกจากจะดูสกปรกไม่น่าอยู่แล้วยังเป็นที่ชุมนุมของหนูแมลงวันแมลงสาบ ที่เป็นพาหนะนำโรคร้ายมาสู่คน จากสภาพที่เป็นมาในอดีตและปัจจุบันขยะจึงยังคงเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดความสกปรกและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การกำจัดขยะส่วนใหญ่ยังเป็นการกำจัดขยะกองบนพื้นซึ่งวิธีการกำจัดขยะที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีขยะเพียงส่วนน้อยที่ถูกนำไปกำจัดโดยวิธีการหมักปุ๋ยและวิธีเผาในเตาเผา (บวรศักดิ์ อวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, 2548 : 45)

การขยายตัวของชุมชนเมืองและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ชุมชนเมืองทั้งในเมืองหลวงและต่างจังหวัดหลายพื้นที่จึงประสบปัญหาที่ไม่สามารถจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย อันเนื่องมาจากไม่มีระบบการบริหารจัดการที่ดีในการกำจัดขยะมูลฝอย อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการที่เหมาะสมของทั้งภาครัฐและประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งในการแก้ไขปัญหามลพิษที่ตกค้างจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่เป็นต้นตอของการเกิดขยะมูลฝอยโดยตรงทั้งนี้เพื่อมิให้ปัญหายาขยายตัวและรุนแรงยิ่งขึ้นซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 มีความมุ่งหมายที่จะให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอันจะยังผลให้การพัฒนาประเทศเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและเสริมสร้างคุณภาพแห่งชีวิตของประชาชนโดยได้กำหนดแนวทางที่จำเป็นเร่งด่วนในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดทดแทนได้ให้เข้าสู่สภาพสมดุลของการใช้และการเกิดทดแทนและกำหนดแนวทางการแก้ไขจัดภาวะมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษและสิ่งปฏิกูล สารอันตรายและของเสียอันตราย ตลอดจนการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในอนาคต ดังต่อไปนี้ (1) ให้มีการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ตั้งแต่การเก็บกัก การเก็บขน การขนส่ง และการกำจัด (2) ควบคุมอัตราการผลิตขยะมูลฝอยของประชากรและส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ (3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนก่อสร้าง หรือบริหาร และดำเนินระบบจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งปฏิกูลมากขึ้น (ทงศักดิ์ ปัดสินธุ์, 2561 : 17)

สถานการณ์ขยะมูลฝอย จากข้อมูลล่าสุดของ “กรมควบคุมมลพิษ” พบว่า สถานการณ์ขยะมูลฝอยของปี 2565 มีปริมาณ 25.70 ล้านตัน ซึ่งพบว่าขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดไปอย่างไม่ถูกต้อง และขยะมูลฝอยตกค้าง มีปริมาณรวมกันถึง 17.01 ล้านตัน ทุกภาคส่วนจึงพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านโครงการริเริ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น โครงการรีไซเคิล แคมเปญลดขยะ และการพัฒนาระบบการจัดการขยะอย่างยั่งยืน รวมถึงมองหาแนวทางปฏิบัติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งหนึ่งในทางเลือกที่หลายคนนึกถึง นั่นก็คือ กระบวนการ “Waste to Energy” การใช้เทคโนโลยี เพื่อเปลี่ยน “ขยะ” ให้กลายเป็นพลังงาน เพื่อลดปัญหาขยะล้นเมือง สถานการณ์ปัญหา “ขยะมูลฝอย” ในปัจจุบัน อย่างที่

บอกไปข้างต้นว่า ปัญหาขยะมูลฝอยในปัจจุบันนั้นเป็นเรื่องที่หลายคนให้ความสำคัญ ซึ่งในแต่ละพื้นที่ก็มีลักษณะต่างกันไป การจัดการกับขยะมูลฝอยต้องใช้ความพยายามร่วมกัน รวมถึงการปรับใช้ระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการรีไซเคิล และการทำปุ๋ยหมัก ส่งเสริมรูปแบบการบริหารจัดการที่ยั่งยืน และสร้างความตระหนักรู้แก่บุคคลและชุมชน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2566 : ออนไลน์) กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศเรื่องการจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดนโยบายคือราชการส่วนท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างความรับรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้กับประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะ และคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ มีความตระหนักรู้ และรับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมูลฝอย และให้เปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถพึ่งพาตนเอง ในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

จากปัญหาของขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยตรงทั้งในชุมชนเมืองและชนบททำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอย และการปลูกฝังจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก่ชุมชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในแต่ละชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการขยะ เพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และเกิดจิตสำนึกที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยซึ่งประชาชนในชุมชนมีอิทธิพลในการกระตุ้นจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องขยะมูลฝอยชุมชน โดยเริ่มจากการให้ประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบเพื่อรองรับปัญหาขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน แต่การจัดการขยะมูลฝอยที่ครบวงจรมีต้นทุนสูงมาก ดังนั้นประชาชนในชุมชนจึงควรมีความตระหนักในการลดปริมาณขยะมูลฝอยมากกว่าการพึ่งพาการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ทำอย่างไรที่จะรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนเห็นการเปลี่ยนแปลงในเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคตมาร่วมกันคิดหาวิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการขยะเพื่อเลือกแนวทางที่เป็นรูปธรรมที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่าและเกิดจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และร่วมด้วยช่วยกันในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ให้เหลือน้อยที่สุด ในการจัดการขยะด้วยสองมือของคนทุกคน และสร้างความตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคม (สมไทย วงษ์เจริญ, 2551 : 5)

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองกลาง ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอบัวใหญ่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอบัวใหญ่ ประมาณ 12 กิโลเมตร ตำบลโนนทองกลางมีเนื้อที่ประมาณ 58.81 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 63,765 ไร่ มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีประชากรจำนวน 8,551 คน 2,239 ครัวเรือน โดยแยกเป็นชาย 4,387 คน เป็นหญิง 4,164 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 145 คน/ตารางกิโลเมตร ประชากรโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และสภาพพื้นดินบางส่วนเป็นพื้นที่ดินเค็ม (โยธิน วิทยาวิโรจน์, 2555 : 1)

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองกลาง มีประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้อัตราการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการอุปโภค บริโภค และที่อยู่อาศัย ผลกระทบของความเจริญที่เกิดขึ้นตามมาคือการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะและสิ่งของเหลือใช้ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน (ส่งกลิ่นเหม็นและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค) ขยะบางชนิดเป็นขยะอันตรายและปนเปื้อนในแหล่งน้ำ ดิน อากาศ และอาหาร ทำให้ชุมชนเสี่ยงต่ออันตราย

จากการเป็นโรคต่าง ๆ อีกทั้งขยะส่งกลิ่นเหม็นสร้างความรำคาญ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรค ขยะเหล่านี้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปีเพราะชุมชนไม่มีระบบการจัดการขยะที่ถูกต้องเหมาะสม และขาดกระบวนการบริหาร และการจัดการที่ถูกต้อง นอกจากนี้ประชาชนขาดความสนใจในการคัดแยกและกำจัดขยะ แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง จะมีรูปแบบการจัดการขยะโดยวิธีการเผาและการฝังกลบ แต่วิธีทั้งสองก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบการฝังกลบที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของกระทรวงสาธารณสุข ประกอบกับความยากง่ายในการทิ้งขยะของประชากรในชุมชน (ไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง) เป็นบ่อเกิดของโรคระบาดประชากรส่วนใหญ่นำขยะมาเทกองรวมกันไว้ริมทางเดิน ที่ดินว่างเปล่า หรือที่สาธารณะ ทำให้ขยะส่งกลิ่นเหม็น และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค นอกจากนี้ น้ำเสียที่เกิดจากขยะยังส่งกลิ่นเหม็นสร้างความเดือดร้อนต่อผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนขยะ และอาจจะไหลลงท่อระบายน้ำ และแม่น้ำลำคลอง การดำเนินการกำจัดขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง โดยการเผาก่อให้เกิดมลพิษและกลุ่มควันเป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจแก่ชุมชน อีกทั้งการเผาไม่สามารถลดปริมาณขยะลงได้เนื่องจากมีขยะที่ไม่ติดไฟรวมมากับขยะที่ถูกทิ้ง (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2563 : 5)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมาว่าอยู่ในระดับใด และมีปัจจัยใดบ้างที่สนับสนุนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งปัญหา อุปสรรค แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ควรเป็นอย่างไร และการลดพฤติกรรม การทิ้ง การกำจัดขยะมูลฝอย ลดปัญหาการเกิดบ่อฝังกลบ ลดการเผาขยะลดปัญหาเรื่องกลิ่น ลดการกระจายของเชื้อโรคและภาวะโลกร้อน ซึ่งจะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา การบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตามหลักอิทธิบาทธรรมตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อจัดทำคู่มือการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการกำหนดขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้ คือ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหางานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” ซึ่งประกอบไปด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการรับผลประโยชน์ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2541 : 59) และหลักอิทธิบาทธรรม (ม.ม. (ไทย) 13/247/292) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ฉันทะ ความพอใจยินดี 2) วิริยะ ความพยายาม 3) จิตตะ ความตั้งใจ 4) วิมังสา การพิจารณาไตร่ตรอง

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาวิจัยเฉพาะในตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งการปกครองเป็น 15 หมู่บ้าน คือ 1) หมู่ที่ 1 บ้านโนนทองหลาง 2) หมู่ที่ 2 บ้านตลาดโนนทองหลาง 3) หมู่ที่ 3 บ้านบัวน้อย 4) หมู่ที่ 4 บ้านหนองนาโคก คน 5) หมู่ที่ 5 บ้านหนองไผ่ล้อม 6) หมู่ที่ 6 บ้านไร่ 7) หมู่ที่ 7 บ้านหนองแวง 8) หมู่ที่ 8 บ้านดอนหัน 9) หมู่ที่ 9 บ้านโนนกระพี้ 10) หมู่ที่ 10 บ้านดอนชุมช้าง 11) หมู่ที่ 11 บ้านศรีพัฒนา 12) หมู่ที่ 12 บ้านป่าตอง 13) หมู่ที่ 13 บ้านโคกสะอาด 14) หมู่ที่ 14 บ้านดอนไก่อี และ 15) หมู่ที่ 15 บ้านชัยเจริญ ซึ่งอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ในองค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ต่อไป

3. ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปซึ่งอาศัยอยู่ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งการปกครองเป็น 15 หมู่บ้าน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) หมู่ที่ 1 บ้านโนนทองหลาง มีประชากรจำนวน 503 คน 2) หมู่ที่ 2 บ้านตลาดโนนทองหลาง มีประชากรจำนวน 218 คน 3) หมู่ที่ 3 บ้านบัวน้อย มีประชากรจำนวน 206 คน 4) หมู่ที่ 4 บ้านหนองนาโคก

มีประชากรจำนวน 1,061 คน 5) หมู่ที่ 5 บ้านหนองไผ่ล้อม มีประชากรจำนวน 578 คน 6) หมู่ที่ 6 บ้านไร่ มีประชากรจำนวน 858 คน 7) หมู่ที่ 7 บ้านหนองแวง มีประชากรจำนวน 686 คน 8) หมู่ที่ 8 บ้านดอนหัน มีประชากรจำนวน 640 คน 9) หมู่ที่ 9 บ้านโนนกระพี้ มีประชากรจำนวน 739 คน

10) หมู่ที่ 10 บ้านดอนชุมช้าง มีประชากรจำนวน 723 คน 11) หมู่ที่ 11 บ้านศรีพัฒนา มีประชากรจำนวน 644 คน 12) หมู่ที่ 12 บ้านป่าตอง มีประชากรจำนวน 376 คน 13) หมู่ที่ 13 บ้านโคกสะอาด มีประชากรจำนวน 704 คน 14) หมู่ที่ 14 บ้านดอนไก่อี มีประชากรจำนวน 55 คน และ

15) หมู่ที่ 15 บ้านชัยเจริญ มีประชากรจำนวน 196 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 8,439 คน (สถิติจำนวนประชากร, 2566 : ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 382 คน ตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรดังกล่าวข้างต้นของแต่ละตำบลในการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างโดยโปรแกรมคำนวณกลุ่มประชากรตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การวิจัยครั้งนี้เน้นการเก็บข้อมูลจากตัวแทนของประชาชนเหล่านี้ คือ 1) ประชาชนในตำบลโนนทองกลาง จำนวน 5 คน 2) ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน 3) นักวิชาการ จำนวน 3 คน 4) พระสังฆาธิการในตำบลโนนทองกลาง จำนวน 2 รูป รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 รูปหรือคน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการเริ่มเก็บข้อมูลแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2567 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2567

ในช่วง วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2567 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2567 ผู้วิจัยลงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ในช่วง วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ถึง 31 กรกฎาคม พ.ศ.2567 ผู้วิจัยลงทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ประชาชน ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น นักวิชาการ และพระสังฆาธิการในเขตพื้นที่ที่กำหนดทำการวิจัย

ในช่วง วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2567 ถึง 31 สิงหาคม 2567 ผู้วิจัยจัดทำคู่มือการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พร้อมทั้งจัดการสนทนากลุ่มในพื้นที่การวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ 1) พระสังฆาธิการในตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 รูป 2) ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน 3) ประชาชนในตำบลโนนทองกลาง จำนวน 5 คน และ 4) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 รูปหรือคน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 4 วิธี คือ 1) การสังเกต 2) ตำราและเอกสาร 3) การสัมภาษณ์ 4) การบันทึกสถิติพิเศษและสถิติสรุป (Silverman D, 2000 : 90)

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปซึ่งอาศัยอยู่ในตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งการปกครองเป็น 15 หมู่บ้าน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 8,439 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่กลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างตามโควตาที่กำหนดเพื่อความครอบคลุมของข้อมูลจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ 382 คน ในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยโปรแกรมคำนวณกลุ่มประชากรตัวอย่างทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967 : 110)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ ตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1) ด้านการตัดสินใจ คือ ผู้นำท้องถิ่นสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลา และรู้คุณค่าของเวลา สามารถวางแผนงานหรือจัดโครงการได้อย่างเหมาะสมกับโอกาสและเวลา และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ กล้าตัดสินใจ และตรงต่อเวลา

หลักอิทธิบาท 4 ที่ประยุกต์ใช้ได้แก่ ด้านฉันทะ ความพอใจยินดี ผู้นำท้องถิ่นควรส่งเสริมการศึกษาและการสอนเนื้อหาธรรมะให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรมพุทธที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานของพวกเข เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามหลักธรรมพุทธ และแบ่งปันประสบการณ์เพื่อให้เป็นแรงบันดาลใจแก่คนอื่น ๆ ในท้องถิ่น ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เป็นธรรมและมีศักยภาพ โดยการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใสและการเสริมสร้างความเท่าเทียมกัน

2) ด้านการดำเนินงาน คือ ประชาชนควรมีวินัยและปลูกจิตสำนึกสาธารณะ สร้างการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมลดปริมาณขยะและกิจกรรมสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกขยะ ผู้นำท้องถิ่นควรทำหน้าที่ด้วยความสุจริต ตั้งใจทำงาน และมุ่งผลประโยชน์ของประชาชน สามารถปรับแผนงานใช้งบประมาณตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม รู้จักใช้สอยงบประมาณในการบริหารจัดการอย่างถูกต้องสมเหตุสมผล

หลักอิทธิบาท 4 ที่ประยุกต์ใช้ได้แก่ ด้านวิริยะ มุ่งมั่นผลักดันพยายาม คือ ผู้นำท้องถิ่นควรมีการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นระบบและมีการวางแผนอย่างรอบคอบ เช่น การสร้างโครงการและกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการเติบโตของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และมีการวัดผลและประเมินผลในการดำเนินงาน มีความเพียรพยายามแสดงถึงความมุ่งมั่นและความตั้งใจที่แข็งแกร่งในการพัฒนาท้องถิ่นให้เติบโตและเจริญรุ่งเรือง ความมุ่งมั่นในการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการแสดงความโปร่งใส

3) ด้านการรับผลประโยชน์ คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำขยะมูลฝอยไปขายเพื่อหารายได้ มีการนำขยะรีไซเคิลไปทำเป็นของใช้ในชีวิตประจำวันและนำไปจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ มีการรวมกลุ่มกันนำขยะมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในชุมชน มีการขอจัดสรรงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามงบประมาณที่มีอยู่เพื่อช่วยพัฒนาชุมชนในการจัดการขยะ ประชาชนในเขตพื้นที่ได้รับการช่วยเหลืออุปกรณ์และกำลังคนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาช่วยกันทำงานเพื่อเป็นการร่วมกันพัฒนาชุมชนในการจัดการขยะ

หลักอิทธิบาท 4 ที่ประยุกต์ใช้ได้แก่ ด้านวิมังสา การพิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญ ผู้นำท้องถิ่นควรมีการวินิจฉัยสาเหตุและระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานให้ชัดเจน โดยการสำรวจและเก็บข้อมูลอาจช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมกันแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น อาจต้องใช้ทีมงานที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่เกี่ยวข้องมีทักษะ และมีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันอาจช่วยให้เกิดแนวทางการแก้ไขที่ครอบคลุมและครอบคลุมที่สุด

4) ด้านการติดตามและประเมินผล คือ ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่มีการประชาสัมพันธ์เก็บข้อมูลข่าวสารปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนอยู่เรื่อย ๆ ในการแก้ไขจัดการกับขยะมูลฝอยในชุมชน มีการกำกับติดตาม ช่วยเหลือให้ข้อมูลความรู้ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลปัญหาต่าง ๆ สู่แนวทางการจัดการขยะมูล

ฝอยที่ถูกต้อง การประชุมติดตามปัญหาต่าง ๆ ทุกเดือน ในการจัดการขยะ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เมื่อพบปัญหาเช่นปัญหาขยะในชุมชน เมื่อแก้ไขแล้ว ติดตามตรวจสอบอยู่ทุก ๆ เดือน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และได้ตั้งมั่นติดตามปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

หลักอิทธิบาท 4 ที่ประยุกต์ใช้ได้แก่ ด้านจิตตะ ตั้งมั่นติดตาม คือ ผู้นำท้องถิ่นควรมีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบที่เปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนและบุคคลทั่วไปที่สนใจสามารถติดตามและเข้าใจขั้นตอนในกระบวนการตรวจสอบได้ง่าย ๆ ระบบในการตรวจสอบควรสามารถตรวจสอบและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลนี้มาวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่นได้ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้สนใจเข้าร่วมในกระบวนการตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงข้อดีและข้อเสียของโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถทำความเข้าใจและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยสามารถสรุปอภิปรายผลการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ด้านการตัดสินใจ ผู้นำท้องถิ่นควรกำหนดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการดูแล และการกำจัดขยะอย่างชัดเจน กำหนดวิธีการ รูปแบบการกำจัดขยะ ควรให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การจัดขยะ การดูแลเอาใจใส่ การติดตามผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ การดูแลอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้านอุปกรณ์โดย จัดให้มีสถานที่ทิ้งขยะสามารถเก็บขยะได้มากขึ้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการจัดการที่ไม่ถูกวิธี ความรู้เรื่องการจัดขยะมูลฝอยที่ดี ตลอดถึงถังขยะและบุคลากรที่มีไม่เพียงพอ ประชาชนมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทิ้งขยะลงในที่ที่จัดเตรียมไว้ ผู้นำท้องถิ่นควรจะต้องมีความกล้าหาญในการตัดสินใจ การเป็นผู้นำท้องถิ่นต้องมีความสามารถในการนำ ผลักดัน และสั่งการให้กิจกรรมทุกอย่างดำเนินไปตามเป้าหมาย และครองใจที่ต้องการซึ่งต้องประกอบไปด้วยความกล้าหาญ ความสามารถในการโน้มน้าวใจ และจังหวะเวลาในการตัดสินใจ เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องของการตรงต่อเวลา

กล้าตัดสินใจ มีความกล้าหาญในการบริหารงาน และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมเป็นต้นแบบของการใช้เวลาให้มีคุณค่าเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งส่งเสริมสนับสนุนการใช้เวลาให้มีคุณค่า มีความโอ้อ้อมอารี มีความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการดำเนินงาน ผู้นำท้องถิ่นควรบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ประสบความสำเร็จจะต้องมีการกำหนดหน้าที่หลักในการจัดการขยะมูลฝอย โดยการจัดทำบทบาท หน้าที่ สิทธิของแต่ครัวเรือนถึงจะทำให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิผลทั้งในด้านพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ด้านความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยและด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของพื้นที่ ผู้นำท้องถิ่นควรทำหน้าที่ด้วยความสุจริต ตั้งใจทำงาน และมุ่งผลประโยชน์ของประชาชน ต้องทำตนให้เป็นคนหนักแน่น ใจเย็นเป็นแบบอย่าง ต้องปฏิบัติดี มีจิตอาสา มีสติในการทำงาน ช่วยเหลือสังคม บำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ต่อกิจกรรมส่วนรวม ส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในการ

ทำงานและมีความเป็นธรรมกับทุกคน เช่น การทำประชาคมช่วยให้คนที่อยู่ในพื้นที่ได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นต้น ผู้นำท้องถิ่นควรร่วมกันวางแผน ตัดสินใจ และกฎ ระเบียบ ร่วมในการปฏิบัติและประชาสัมพันธ์ ร่วมในการผลประโยชน์ ร่วมในการประเมินผล และวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยมีทิศทางที่ดี เนื่องจากชุมชนมีความรู้และมีส่วนร่วมเพื่อทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยนั่นเอง ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการนำขยะมูลฝอยไปขายเพื่อหารายได้ จัดตั้งโครงการธนาคารขยะสร้างรายได้ให้กับชุมชน เป็นการแยกขยะเพิ่มการนำกลับมารีไซเคิล จะเหลือขยะที่ต้องกำจัดน้อยลง ขยะบนโลกก็จะลดลงด้วย ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการนำขยะมูลฝอยไปทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือน นำน้ำหมักชีวภาพไปใช้ในการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการซื้อปุ๋ย มีส่วนร่วมในการทำความสะอาดชุมชนของตนเองพร้อมกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีการวางแผนกำหนดพื้นที่ในการทำความสะอาดของชุมชนในพื้นที่ตำบลอยู่เป็นประจำ ผู้นำชุมชนควรชักชวนชาวบ้านพ่อค้า และประชาชนตรวจสอบตรวจสอบจุดทิ้งขยะอยู่เป็นประจำ และมีการจัดการกับขยะที่มีปริมาณมากเกินไป ป้องกันการส่งผลกระทบต่อด้านมลพิษ ควรพิจารณาไตร่ตรองผลประโยชน์นั้นว่าเป็นผลประโยชน์ที่สมควรแก่ตนหรือไหมพิจารณาให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวด้านการติดตามและประเมินผล ผู้นำชุมชนควรติดตามโครงการพัฒนาที่ได้ใช้จ่ายงบประมาณเพื่อเร่งบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน และเมื่อพบปัญหาที่จะรีบแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามแผนการพัฒนาเพื่อตรวจสอบการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ทันต่อสถานการณ์ มีการประชุมติดตามปัญหาต่าง ๆ ทุกเดือน ในการจัดการขยะ

มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันถึงปัญหาแนวทางในการแก้ไขจัดการกับขยะมูลฝอยในชุมชน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอยู่ตลอด มีการประชาสัมพันธ์เก็บข้อมูลข่าวสารปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนอยู่เรื่อย ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักตื่นตัว เกิดความรู้สึกลำบากในการทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง มีความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการขยะมูลฝอย ผู้นำชุมชนควรมีการจัดทีมงานลงหมู่บ้านเพื่อประสานงานแก้ไขปัญหาดังกล่าวของชุมชน เมื่อพบปัญหาเช่นปัญหาขยะในชุมชน เมื่อแก้ไขแล้ว ติดตามตรวจสอบอยู่ทุก ๆ เดือน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และได้ตั้งมั่นติดตามปัญหาดังกล่าวของชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีบทบาทหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือให้ข้อมูลความรู้ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลปัญหาดังกล่าว สู่แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง ทั้งในภาคประชาชนและหน่วยงานราชการที่เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน และมีแนวทางในการร่วมกันสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามแก้ไข ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการขยะ

2. เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตามหลักอิทธิบาทธรรมตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ด้านการตัดสินใจ โดยประยุกต์ตามหลักฉันทะ ความพอใจยินดี ผู้นำชุมชนควรให้ความสำคัญในการสร้างความโปร่งใสในการให้บริการ โดยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน และมีการเผยแพร่ข้อมูลให้เป็นสาธารณะเพื่อให้ประชาชน สามารถตรวจสอบและติดตามข้อมูลได้ เต็มใจสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน และให้ความสำคัญในการตอบสนองความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน โดยให้อาสาให้กับประชาชนที่มารับบริการและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่ส่งผลต่อพื้นที่ท้องถิ่น ผู้นำชุมชนควรเต็มใจรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของ ประชาชน สร้างช่องทางให้ประชาชนสามารถติดต่อและสื่อสารกับผู้นำทางการเมืองได้ง่ายและสะดวก เช่น สร้างเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ให้ข้อมูลและรับข้อเสนอแนะ ด้านการดำเนินงาน โดยประยุกต์ตามหลักวิริยะ

ความมุ่งมั่นผลักดันพยายาม นักการเมืองท้องถิ่นควรรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น และประมวลผลข้อมูล นั้นให้เป็นสาระสำคัญที่ช่วยในการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นระยะยาว รวมถึงมีความเพียร พยายามในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อย่างเคร่งครัด มีความเพียรพยายามในการพัฒนาท้องถิ่นนี้จะส่งผลให้กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในพื้นที่นั้นอย่างเต็มที่ มีความเพียรพยายามในการก้าวสู่การพัฒนาท้องถิ่น เป็นสิ่งที่ดีและสำคัญในการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนของพื้นที่นั้น มีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ ทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นอย่างมีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบถึงผลลัพธ์ที่ได้จากแผนการพัฒนา เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไปให้มี ความเป็นผลอย่างยั่งยืน ด้านการติดตามและประเมินผล โดยประยุกต์ตามหลักจิตตะ ความตั้งใจมั่นติดตาม นักการเมืองท้องถิ่นควรมีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบที่ เปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจสามารถติดตามและเข้าใจขั้นตอนในกระบวนการ ตรวจสอบได้ง่าย ๆ เช่น การจัดการปัญหาขยะในชุมชน ระบบในการตรวจสอบควรสามารถตรวจสอบและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลนี้มาวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่นได้ เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักการเมืองท้องถิ่นควรใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการรวบรวมข้อมูลและประเมินผล อาจมีการใช้เครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลหรือเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลและแสดงผลการตรวจสอบ มีการรายงานผลที่ชัดเจนและเป็นระบบ เพื่อนำเสนอข้อมูล และผลการตรวจสอบให้กับประชาชนและเกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้สนใจสามารถทำความเข้าใจและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยได้ดีขึ้น ด้านการรับผลประโยชน์ โดยประยุกต์ตามหลักวิมangsa การพิจารณาไตร่ตรอง นักการเมืองท้องถิ่นควรวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้อาจใช้เครื่องมือวิเคราะห์ และการประเมินเพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและใช้ประโยชน์ได้ จัดทำรายงานผลในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและเป็นระเบียบ ควรระบุข้อมูลที่สำคัญ ข้อเสนอแนะ และแนะนำสำหรับการปรับปรุง กระบวนการทำงานให้ดีขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างจริงจังจึงเป็นการสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจในชุมชน โดยให้ประชาชนมีสิทธิ์ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเป็นฐานให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน การส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองผลประโยชน์ของชุมชนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความพยายาม แต่สำคัญที่สุดคือการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือกันภายในชุมชน การสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจที่ดีระหว่างประชาชนในชุมชนจะช่วยส่งเสริมให้การรวมกลุ่มกันเกิดขึ้นอย่างสำเร็จ

3. เพื่อจัดทำคู่มือการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ด้านการตัดสินใจ คือผู้นำท้องถิ่นสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลา และรู้คุณค่าของเวลา สามารถวางแผนงานหรือจัดโครงการได้อย่างเหมาะสมกับโอกาสและเวลา และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ กล้าตัดสินใจ และตรงต่อเวลา โดยการประยุกต์ตามหลักกฏบัตรธรรมด้านฉันทะ ความพอใจยินดี ผู้นำทางการเมืองควรประพฤติและปฏิบัติ ดังนี้ หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น (ฉันทะ มีใจรัก) ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองอาจส่งเสริมการศึกษาและการสอนเนื้อหาธรรมะให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรมพุทธที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานของพวกเข เป็นแบบในการปฏิบัติ

ตามหลักธรรมพุทธและแบ่งปันประสบการณ์การปฏิบัติธรรมเพื่อให้เป็นแรงบันดาลใจแก่คนอื่น ๆ ในท้องถิ่น ใช้หลักธรรมพุทธในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เป็นธรรมและเป็นศักยภาพ โดยการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใสและการเสริมสร้างความเท่าเทียมกัน

ด้านการดำเนินงาน คือ ประชาชนต้องมีความมีวินัยและปลูกจิตสำนึกสาธารณะ สร้างการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมลดปริมาณขยะและกิจกรรมสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกขยะ ผู้นำท้องถิ่นควรทำหน้าที่ด้วยความสุจริต ตั้งใจทำงาน และมุ่งผลประโยชน์ของประชาชน สามารถปรับแผนงานใช้งบประมาณตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม รู้จักใช้สอยงบประมาณในการบริหารจัดการอย่างถูกต้องสมเหตุสมผล โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด่วนวิริยะ มุ่งมั่นผลัดดันพยายาม คือ ผู้นำทางการเมืองควรประพฤติและปฏิบัติ ดังนี้ ผู้นำทางการเมืองใน ท้องถิ่น ได้แก่ มีการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเป็นระบบและมีการวางแผนอย่างรอบคอบ เช่น การสร้างโครงการและกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการเติบโตของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและมีการวัดผลและประเมินในการดำเนินงานอย่างสังเกตอย่างนัก มีความเพียรพยายามแสดงถึงความมุ่งมั่นและความตั้งใจที่แข็งแกร่งในการพัฒนาท้องถิ่นให้เติบโตและเจริญรุ่งเรือง

ด้านการรับผลประโยชน์ คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำขยะมูลฝอยไปขายเพื่อหารายได้ มีการนำขยะรีไซเคิลไปทำเป็นของใช้ในชีวิตประจำวันและนำไปจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ มีการรวมกลุ่มกันนำขยะมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในชุมชน ได้ขอจัดสรรงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามงบประมาณที่มีอยู่เพื่อช่วยพัฒนาชุมชนในการจัดการขยะ ประชาชนในเขตพื้นที่มีการรับการช่วยเหลืออุปกรณ์ และกำลังคน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาช่วยกันทำงานเพื่อเป็นการร่วมพัฒนาชุมชนด้วยกันในการจัดการขยะร่วมกัน โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านวิมังสา การพิจารณาไตร่ตรอง คือ ผู้นำทางการเมืองควรประพฤติและปฏิบัติ ดังนี้ ผู้นำทางการเมืองวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานในขั้นตอนนี้อาจใช้เครื่องมือวิเคราะห์และการประเมินเพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและใช้ประโยชน์ได้ จัดทำรายงานผลในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและเป็นระเบียบ ควรระบุข้อมูลที่สำคัญข้อเสนอแนะ และแนะนำสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น ผู้นำท้องถิ่นมีการวินิจฉัยสาเหตุและระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในงานอย่างชัดเจน โดยการสำรวจและเก็บข้อมูลอาจช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แก้ไขปัญหาและอุปสรรคอาจต้องใช้ทีมงานที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่เกี่ยวข้อง การรวมทีมงานที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันอาจช่วยให้เกิดแนวทางการแก้ไขที่ครอบคลุมและครอบคลุมที่สุด

ด้านการติดตามและประเมินผล คือ ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่มีการประชาสัมพันธ์เก็บข้อมูลข่าวสารปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนอยู่เรื่อย ๆ ในการแก้ไขจัดการกับขยะมูลฝอยในชุมชน ประชุมติดตามปัญหาต่าง ๆ ทุกเดือน ในการจัดการขยะ มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันถึงปัญหาแนวทางในการแก้ไขจัดการกับขยะมูลฝอยในชุมชน มีการกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือให้ข้อมูลความรู้ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลปัญหาต่าง ๆ สู่แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง เมื่อพบปัญหาเช่นปัญหาขยะในชุมชน เมื่อแก้ไขแล้ว ติดตามตรวจสอบอยู่ทุก ๆ เดือน ติดตามแผนการพัฒนาเพื่อตรวจสอบการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ทันต่อสถานการณ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และได้ตั้งมั่นติดตามปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านจิตตะ ตั้งมั่นติดตาม คือ ผู้นำทางการเมืองควรประพฤติและปฏิบัติ ดังนี้ นักการเมืองท้องถิ่น ควรมีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบที่เปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจ

สามารถ ติดตามและเข้าใจขั้นตอนในกระบวนการตรวจสอบได้ง่าย ๆ เช่น การตรวจสอบโครงการพัฒนาท้องถิ่นหรืองบประมาณท้องถิ่น ระบบในการตรวจสอบควรสามารถตรวจสอบและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลนี้มาวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่นได้ ในการตรวจสอบการพัฒนาท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นควรมีกลไกที่ชัดเจนและเป็นระบบในการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ เช่น การตรวจสอบควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและ ผู้สนใจเข้าร่วมในกระบวนการตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ ตำบลโนนทองหลวง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1) ด้านการตัดสินใจ คือ ผู้นำท้องถิ่นสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลา และรู้คุณค่าของเวลา สามารถวางแผนงานหรือจัดโครงการได้อย่างเหมาะสมกับโอกาสและเวลา และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ กล้าตัดสินใจ และตรงต่อเวลา

หลักอิทธิบาท 4 ที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ ด้านฉันทะ ความพอใจยินดี ผู้นำท้องถิ่นควรส่งเสริมการศึกษาและการสอนเนื้อหาธรรมะให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรมพุทธที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานของพวกเข เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามหลักธรรมพุทธ และแบ่งปันประสบการณ์เพื่อให้เป็นแรงบันดาลใจแก่คนอื่น ๆ ในท้องถิ่น ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เป็นธรรมและมีศักยภาพ โดยการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใสและการเสริมสร้างความเท่าเทียมกัน

2) ด้านการดำเนินงาน คือ ประชาชนควรมีวินัยและปลูกจิตสำนึกสาธารณะ สร้างการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมลดปริมาณขยะและกิจกรรมสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกขยะ ผู้นำท้องถิ่นควรทำหน้าที่ด้วยความสุจริต ตั้งใจทำงาน และมุ่งผลประโยชน์ของประชาชน สามารถปรับแผนงานใช้งบประมาณตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม รู้จักใช้สอยงบประมาณในการบริหารจัดการอย่างถูกต้องสมเหตุสมผล

หลักอิทธิบาท 4 ที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ ด้านวิริยะ มุ่งมั่นผลักดันพยายาม คือ ผู้นำท้องถิ่นควรมีการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นระบบและมีการวางแผนอย่างรอบคอบ เช่น การสร้างโครงการและกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการเติบโตของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และมีการวัดผลและประเมินผลในการดำเนินงาน มีความเพียรพยายามแสดงถึงความมุ่งมั่นและความตั้งใจที่แข็งแกร่งในการพัฒนาท้องถิ่นให้เติบโตและเจริญรุ่งเรือง ความมุ่งมั่นในการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการแสดงความโปร่งใส

3) ด้านการรับผลประโยชน์ คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำขยะมูลฝอยไปขายเพื่อหารายได้ มีการนำขยะรีไซเคิลไปทำเป็นของใช้ในชีวิตประจำวันและนำไปจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ มีการรวมกลุ่มกันนำขยะมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในชุมชน มีการขอจัดสรรงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามงบประมาณที่มีอยู่เพื่อช่วยพัฒนาชุมชนในการจัดการขยะ ประชาชนในเขตพื้นที่ได้รับการช่วยเหลืออุปกรณ์และกำลังคนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาช่วยกันทำงานเพื่อเป็นการร่วมกันพัฒนาชุมชนในการจัดการขยะ

หลักกฏิธิบาท 4 ที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ ด้านวิมังสา การพิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญ ผู้นำท้องถิ่นควรมีการวินิจฉัยสาเหตุและระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานให้ชัดเจน โดยการสำรวจและเก็บข้อมูลอาจช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมกันแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น อาจต้องใช้ทีมงานที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่เกี่ยวข้องมีทักษะ และมีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันอาจช่วยให้เกิดแนวทางการแก้ไขที่ครอบคลุมและครอบคลุมที่สุด

4) ด้านการติดตามและประเมินผล คือ ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ที่มีการประชาสัมพันธ์เก็บข้อมูลข่าวสารปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนอยู่เรื่อย ๆ ในการแก้ไขจัดการกับขยะมูลฝอยในชุมชน มีการกำกับติดตาม ช่วยเหลือให้ข้อมูลความรู้ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลปัญหาต่าง ๆ สู่แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง การประชุมติดตามปัญหาต่าง ๆ ทุกเดือน ในการจัดการขยะ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เมื่อพบปัญหาเช่นปัญหาขยะในชุมชน เมื่อแก้ไขแล้ว ติดตามตรวจสอบอยู่ทุก ๆ เดือน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และได้ตั้งมั่นติดตามปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

หลักกฏิธิบาท 4 ที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ ด้านจิตตะ ตั้งมั่นติดตาม คือ ผู้นำท้องถิ่นควรมีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบที่เปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนและบุคคลทั่วไปผู้ที่สนใจสามารถติดตามและเข้าใจขั้นตอนในกระบวนการตรวจสอบได้ง่าย ๆ ระบบในการตรวจสอบควรสามารถตรวจสอบและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลนี้มาวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่นได้ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้สนใจเข้าร่วมในกระบวนการตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงข้อดีและข้อเสียของโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถทำความเข้าใจและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะให้เป็นศูนย์ตำบลโนนทองหลวง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ และจากการสนทนากลุ่มย่อย ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ ภาครัฐควรมีนโยบาย กำหนดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการดูแล และการกำจัดขยะอย่างชัดเจน กำหนดวิธีการ รูปแบบการกำจัดขยะ ควรให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ การกำจัดขยะ การดูแลเอาใจใส่ การติดตามผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านการดำเนินงาน ภาครัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจน มีการประสานการดำเนินงานทั้งภาครัฐ และภาคประชาสังคม โดยภาครัฐต้องมีแผนงานและงบประมาณในการจัดกิจกรรมลดปริมาณขยะ มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

3. ด้านการรับผลประโยชน์ ภาครัฐควรมีนโยบายให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำขยะมูลฝอยไปขายเพื่อหารายได้ จัดตั้งโครงการธนาคารขยะสร้างรายได้ให้กับชุมชน เป็นการแยกขยะเพิ่ม การนำกลับมาใช้ซ้ำ

4. ด้านการติดตามและประเมินผล ภาครัฐควรมีนโยบายให้ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่มีการประชุมติดตามปัญหาต่าง ๆ ทุกเดือน ในการจัดการขยะ มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันถึงปัญหา แนวทางในการแก้ไขจัดการกับขยะมูลฝอยในชุมชน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอยู่ตลอด

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2563). ชุมชนปลอดภัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครราชสีมา : เทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ทงศักดิ์ ปัดสินธุ์. (2561). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลหนองสูงสวรรค์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม”. รายงานการวิจัย.ทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โยธิน วิทยาวิโรจน์. (2555). องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองกลาง. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครราชสีมา : บริษัทสมบูรณ์การพิมพ์ จำกัด.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2541). การบริการสาธารณะในระบบกฎหมายปกครองของฝรั่งเศส. กรุงเทพมหานคร : สำนักนิติธรรม.
- สถิติจำนวนประชากร. (2565). พื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา อำเภอบัวใหญ่ ตำบลโนนทองกลาง ข้อมูล เดือน ตุลาคม 2565. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/displayData> 11 พฤศจิกายน.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2566). เปลี่ยน “ขยะ” เป็นพลังงาน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://shorturl.asia/6qi73> 11 พฤศจิกายน.
- สมไทย วงษ์เจริญ. (2551). คู่มือการคัดแยกขยะประจำบ้าน. กรุงเทพมหานคร : จำปาทองพริ้นติ้ง.
- Silverman. D. (2000). Doing Qualitative Research: A Practical Handbook. London: Sange.
- Yamane. Taro. (1967). Statistics: An Introductory Analysis. New York: Harpen and Row.